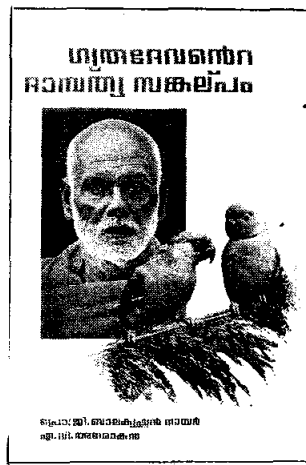
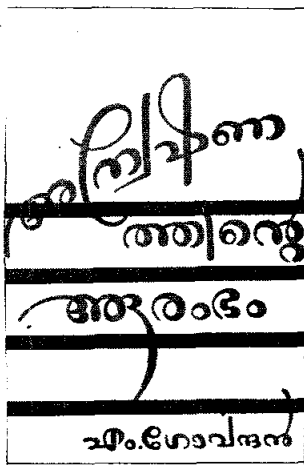

സ്റ്റാഫ് ലേഖകൻ

പുതിയ പുസ്തകങ്ങൾ

ബുദ്ധനും ആട്ടൻ കുട്ടിയും

അയ്യപ്പന്റെ മൃഗത്തിലൂടെ കവിതകളുടെ ഒരു സമാഹാരം. പ്രസാധകക്കുറിപ്പിൽ ഇങ്ങനെ രേഖപ്പെടുത്തുന്നു: "അയ്യപ്പന്റെ ഇമേജിനെ മൗലികമായ നിരവധി സവിശേഷതകൾ ആവാഹിക്കുന്നുണ്ട്. ഒരുപാട് നിശ്ചിതമായ ബലിയർപ്പണങ്ങൾ അതിന് പുറകിലുണ്ട്. 'ഹരാകിരി' അനുഷ്ഠിക്കുവാൻ യുക്തിയോ മിഷിമയോ മറ്റും ഉപയോഗിച്ച വാളിന്റെ മുന്നേയും മുർച്ചയുമുണ്ട് അയ്യപ്പൻ സൃഷ്ടിച്ചെടുത്ത ചില കാവ്യബിംബങ്ങൾക്ക്...." ദയാശൂന്യമായ നമ്മുടെ കാലത്തെ ജീവിതത്തോട് ഏറ്റുമുട്ടുന്ന ഈ കവിക്ക് മലയാളത്തിൽ മരണമില്ല. ഈ കാവ്യഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അച്ചടിയും കവർ ചിത്രവും മനോഹരമായിട്ടുണ്ട്.

ബുദ്ധനും ആട്ടൻ കുട്ടിയും
ഗ്രന്ഥം: എ. അയ്യപ്പൻ
പ്രസാ: മൾബറി ബുക്സ്
വില: 15.00

അന്യേഷണത്തിന്റെ ആരംഭം

1951-ലാണ് എം. ഗോവിന്ദന്റെ 'അന്യേഷണത്തിന്റെ ആരംഭം' ആദ്യമായി പുറത്തിറങ്ങിയത്. കണ്ടുമുഖിൽ മുരടാത്തപോകുന്ന മൂലങ്ങളെ ചൂണ്ടിയുള്ള ധിഷണാശാലിയായ ഒരു ഹ്യൂമനിസ്റ്റിന്റെ ചിന്തകളാണ് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലുള്ളത്. ഈ ഗ്രന്ഥം ചിന്തിക്കുന്ന സങ്കലമാന മലയാളികളെയും സാധിനിഷ്ട. "മനുഷ്യനാണ് എല്ലാറ്റിന്റെയും മാനദണ്ഡം. മനുഷ്യനായിത്തീരുകയാണ് ഏറ്റവും വലിയ വിപ്ലവം." എന്ന തന്റെ വിശ്വാസം ഗോവിന്ദൻ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലൂടെ പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു. അന്യേഷണം തന്നെയാണ് ജീവിതമെന്ന സത്യവും.

പുതിയ പതിപ്പ് ഇറക്കിയിരിക്കുന്നത് തൃശ്ശൂരിലെ ജാലാപബ്ലിക്കേഷൻസാണ്. ഈ പതിപ്പിലെ എൻ. എൻ. റോയിയുടെയും

സി.ജെ.യുടെയും ലേഖനങ്ങൾ അനുബന്ധമായി ചേർത്തിട്ടുണ്ട്.

അന്യേഷണത്തിന്റെ ആരംഭം
ഗ്രന്ഥം: എം. ഗോവിന്ദൻ
പ്രസാ: ജാലാപബ്ലിക്കേഷൻസ്, തൃശ്ശൂർ-4
വിത: ബെസ്റ്റ് ബുക്സ്, എം.ജി. റോഡ്
തൃശ്ശൂർ-4
വില: 35.00

ഗുരുദേവന്റെ ദാമ്പത്യ സങ്കല്പം

നാരായണഗുരുവിന്റെ ആരാധകരിൽ ഒരാൾ പക്ഷേയും ഗുഹസ്ഥാശ്രമം സ്വീകരിച്ചവരാണ്. അവർക്ക് നൽകിയ ഉപദേശങ്ങളിൽ നിന്ന് സ്വരൂപിച്ചും സങ്കല്പിച്ചുമെടുത്ത ദാമ്പത്യജീവിതധാരകളെക്കുറിച്ചാണ് ഈ ഗ്രന്ഥം. ദാമ്പത്യജീവിതത്തിന്റെ ധർമ്മിക ലാവണ്യത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ശ്രീനാരായണസങ്കല്പങ്ങൾ വിശദീകരിക്കാൻ കഴിഞ്ഞത് നല്ലൊരു കാര്യമായിട്ടുണ്ട്. അറിയപ്പെടുന്ന അദ്വൈത പണ്ഡിതനും ശ്രീനാരായണ പണ്ഡിതനുമായ പ്രൊ.കെ. ബാലകൃഷ്ണൻ നായരും

എ.വി. അശോകനും ചേർന്നാണ് ഗ്രന്ഥം രചിച്ചിരിക്കുന്നത്.

ഗുരുദേവന്റെ ദാമ്പത്യസങ്കല്പം
ഗ്രന്ഥം: പ്രൊ. ജി. ബാലകൃഷ്ണൻ നായർ, എ.വി. അശോകൻ
വിത: ഔഷധചന്ദ്രിക, ഇരിങ്ങാലക്കുട

കളോസപ്പ്

ഗോപികുഴലിന്റെ ചലച്ചിത്ര നിരൂപണങ്ങളുടെ ഒരു സമാഹാരം. അറിയപ്പെടുന്ന ഒരു പത്രപ്രവർത്തകനായ ഗോപി കുഴൽ വളരെ വർഷങ്ങളായി നമ്മുടെ ആനുകാലികപ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളിൽ ചലച്ചിത്രനിരൂപണം എഴുതിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. സിനിമയെ അറിഞ്ഞെഴുതുന്ന ഈ നിരൂപകൻ മലയാള സിനിമാരൂപകർഷകർക്ക് സുപരിചിതനാണ്. 'രാരിച്ചൻ' എന്ന പൗരൻ 'മുതൽ' 'വൈശാലി' വരെയുള്ള പതിനേഴ് ശ്രദ്ധേയമായ പടങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള നിരൂപണങ്ങളാണ് ഇവിടെ സമാഹരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്.

കളോസപ്പ്
ഗ്രന്ഥം: ഗോപികുഴൽ
വിത: മിനർവ്വബുക്സ്, തൃശ്ശൂർ
വില: 15.00

അയ്യപ്പൻ എന്ന കവി

എ. അയ്യപ്പൻ ഈ നാട്ടിൽ കവി മാത്രമാണ്; മറ്റൊന്നുമല്ല. അയ്യപ്പന്റെ എല്ലാവേരുകളും കവിതയിൽ മാത്രം ആഴ്ന്നുനിൽക്കുന്നു. വീടും നാടും കുടുംബവുമൊന്നും അയ്യപ്പന്റെ മനസ്സിലില്ല. നമ്മുടെ ഈ ദുഷ്ടമായ ലോകത്തെ മറക്കാനാവും അയ്യപ്പൻ ലഹരിയിൽ ജീവിക്കുന്നത് നാല്പതോടടുത്ത ഈ കവി ഒരു മാലികതയാണ്. രണ്ട് കവിതാസമാഹാരങ്ങളെ അയ്യപ്പൻ നേർതായി പുറത്തുവന്നിട്ടുള്ളു. ഒരുതരം ആത്മബലി തന്നെയാണ് ഈ കവിക്ക് കാവ്യരചന. കീറിപ്പറിഞ്ഞ ഒരു ലോകത്ത് പൊട്ടിയൊലിക്കുന്ന മനസ്സുമായി നിൽക്കുന്ന നിഷേധിയായ സ്വപ്നജീവി.

എം. കൃഷ്ണൻനായർ

സാഹിത്യവാദപഥം

ഞാനൊരു കൊച്ചുകഥ എവിടെയോ വായിച്ചതു പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ. ഒരു ജൂത പുരോഹിതൻ പ്രാഗിലെ ഒരു ദുർഗ്ഗ ഹർമ്മ്യത്തിനടുത്തുള്ള പാലത്തിന്റെ താഴെ നിധിയിരിക്കുന്നതായി മുന്നൂതവനെ സ്വപ്നം കണ്ടു. അയാൾ അവിടെച്ചെന്നു പാലം കണ്ടുപിടിച്ചു. പട്ടാളക്കാർ എപ്പോഴും പാലം സൂക്ഷിക്കുന്നതുകൊണ്ട് അയാൾ നിധിനോക്കാതെ തിരിച്ചുപോയും. ഒരുദിവസം സൈനികോദ്യോഗസ്ഥൻ അയാളോടു ചോദിച്ചു അവിടെ എന്തിനങ്ങനെ ചുറ്റിപ്പറ്റി നടക്കുന്നതെന്ന്. പുരോഹിതൻ തന്റെ തുടർച്ചയായുള്ള സ്വപ്നത്തെക്കുറിച്ചു അയാളോടു പറയുകയായി. സൈനികോദ്യോഗസ്ഥൻ കിനാക്കളെ വിശ്വസിക്കുന്നതിന്റെ നിരർത്ഥകതയെക്കുറിച്ച് സംസാരിച്ചിട്ട് ഇങ്ങനെയും പറഞ്ഞു: “എടോ, ക്ലാക്കുഹിൽ ഐസിക്ക് എന്ന ഒരു ജൂതപുരോഹിതന്റെ വീട്ടിലെ അടുക്കളയിൽ അടുപ്പിനടുത്ത് ഒരു നിധിയിരിക്കുന്നതായി ഞാൻ സ്വപ്നം കണ്ടു. ഞാനത് അന്വേഷിച്ചു പോയതേയില്ല.” തന്റെ പേരു തന്നെയാണ് ഉദ്യോഗസ്ഥൻ പറഞ്ഞതെന്നു കണ്ട് അയാൾ വീട്ടിലേക്കു പോയി. അടുക്കളയിൽ അടുപ്പിനടുത്തു കൂഴിച്ചുനോക്കിയപ്പോൾ നിധിയിരിക്കുന്നതായി കണ്ടു.

ഇക്കഥയ്ക്ക് അതെഴുതിയ ആൾ വ്യാഖ്യാനം നൽകിയതും എന്റെ വാർദ്ധക്യസ്മൃതിയിൽനിന്ന് ഓടിപ്പോയിട്ടില്ല. നിധി നമ്മുടെ വീട്ടിൽത്തന്നെയുണ്ട്. പക്ഷേ അതു ചൂണ്ടിക്കാണിക്കാൻ മറ്റൊരു ദേശത്തെ ആളുവേണം. അതിരിക്കുന്നതോ? നമ്മുടെ ജീവിതത്തെ നിലനിറുത്തുന്ന അടുക്കളയിൽ. “ആ വിധത്തിലൊരു നിധിയാണ് മഹാകവി ജി.ശങ്കരക്കുറുപ്പിന്റെ ‘ശിവതാണ്ഡവം’ എന്ന കാവ്യം. ഞാൻ വ്യക്തമായി ഓർമ്മിക്കുന്നു. ഇയ്യുടെ, തിരുവനന്തപുരത്തുള്ള വീട്ടിൽ ഞാൻ ചെന്നപ്പോൾ അദ്ദേഹം ആ കാവ്യത്തിന്റെ കൈയെഴുത്തുപ്രതി എടുത്തു വായിക്കാൻ തന്നു. വായിച്ചു. “മാഷേ ഇത് ഉദാത്തമായ കാവ്യമാണ്” എന്നുപറഞ്ഞ് അതു തിരിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. ഏതാനും ദിവസങ്ങൾ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ കവിയുടെ രക്താശയത്തിന് ആഘാതമേറു.

തിരുവനന്തപുരത്തെ മെഡിക്കൽ കോളേജാശുപത്രിയിൽ കിടന്ന അദ്ദേഹത്തെ കാണാൻ ഞാനെന്നും വൈകുന്നേരത്തു പോകുമായിരുന്നു. ഒരുദിവസം എന്റെ കൂടെ കെ.വി. ദേവ് ഉണ്ടായിരുന്നു. (പില്ക്കാലത്തു ശ്രീനാരായണ കോളേജിലെ പ്രഫെസർ.) ദേവ് നല്ലപോലെ പാടുമെന്നു ഞാൻ മഹാകവിയോടു പറഞ്ഞപ്പോൾ “എന്നാൽ ‘ശിവതാണ്ഡവം’ ഒന്നുവായിക്കൂ” എന്ന് അദ്ദേഹം നിർദ്ദേശിച്ചു. ഇി എടുത്തു കൊടുത്ത കാവ്യം ദേവ് മനോഹരമായി വായിച്ചു. കവിയും ഞാനും ദേവ് പൂളകം കൊണ്ടു. ശിവതാണ്ഡവം കാണാൻ നവനവ സൗരയൂഥങ്ങളോടൊപ്പം കവിയുടെ കണ്ണുകളാ തുറക്കുന്നു. മാത്രമല്ല “തമസ്സിനെ, രജസ്സിനെയുരിയെറിഞ്ഞെന്നാൽ മാവാസ്സു മധുര സുധാപുരം തന്നിൽ മുങ്ങുന്നു” എന്നും കവി പറയുന്നു. അവിടെ ദേവ് എത്തിയപ്പോൾ എനിക്കു ഹർഷാതിരേകം. കവിത നല്കിയ ഹർഷാതിരേകം മാത്രമല്ല അത്. അക്കാലത്തു തന്നെ ഞാൻ രവീന്ദ്രനാഥടാഗോറിന്റെ ‘തപോഭംഗ’മെന്ന ഉജ്ജ്വലമായ കാവ്യത്തെ കുറിച്ച് കേട്ടിരുന്നു. കവിയുടെ ജീവിതത്തിന്റെ താളം ശിവതാണ്ഡവത്തിന്റെ താളത്തോട് യോജിപ്പിക്കുന്ന അസാധാരണമായ

കാവ്യമാണ് അതെന്ന് ബംഗാളിഭാഷ അറിയാവുന്ന ആരോ എന്നോടു പറഞ്ഞിരുന്നു. അപ്പോൾ അതു വായിച്ചെങ്കിൽ എനിക്കു ഇിയുടെ കാവ്യം കൂടുതലാസ്വാദിക്കാൻ കഴിയുമല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചു. കാലം കൂറെ വേണ്ടിവന്നു അതിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് തർജ്ജമ കിട്ടാൻ. വായിച്ചു. ടാഗോർ ശിവനോടൊരുമിച്ചു നൃത്തം ചെയ്യുന്നതു കണ്ടാലും:

Wildly you roamed through the woods
with your pulsing dances,
To whose rhythm and tempo
I constantly matched my tunes—
Dancing beside you.
(The Wakening of Siva —Selected Poems
R. Tagore Penguin Books. Page 88)

ടാഗോർ സുമധുര സുധാപുരത്തിൽ മുങ്ങിയതുപോലെ ഇി. ശങ്കരക്കുറുപ്പ് ശിവതാണ്ഡവത്തിന്റെ ലയത്തിലും ഗതിവേഗത്തിലും ആമജ്ജിമനം ചെയ്ത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ (ശിവന്റെ) അടുത്തു നൃത്തം ചെയ്യുന്നു. ജൂതപുരോഹിതന്റെ കഥയെഴുതിയ ആ ഗ്രന്ഥകാരൻ നല്കിയ വ്യാഖ്യാനം ഏത്ര ശരി! ടാഗോർ കവിത വായിച്ചെങ്കിലേ നമുക്കു ശങ്കരക്കുറുപ്പിന്റെ കവിത പൂർണ്ണമായും ആസ്വദിക്കാനാവൂ. The shackles of your sleep have blanked the moon on your forehead എന്നു ടാഗോർ എഴുതിയതു വായിക്കാതെ ഞാൻ എങ്ങനെയൊണ് “ആടി യുലഞ്ഞൊരു പുറത്തേക്കു ചാഞ്ഞുകിടക്കുന്നു ചൂടിയോരമ്പിളിക്കലേ ഹർഷവിഹ്വലം” എന്നു ശങ്കരക്കുറുപ്പ് എഴുതിയതു വായിച്ചാസ്വദിക്കുക? ടാഗോറിനു നന്ദി; ശങ്കരക്കുറുപ്പിനു നന്ദി.

☆ ☆ ☆

ഇുഡിപ്പസ് താനറിയാതെ അച്ഛനെ കൊന്ന് അമ്മയായ ഞ്ഞോകാസ്ററയെ വിവാഹം കഴിച്ചു. ആ ബന്ധത്തിൽനിന്നു നാലു സന്താനങ്ങളുണ്ടായി അവർക്ക്. അവരിൽ ഒരുത്തിയാണു ആന്റിഗണി. അപ്പോൾ ഈഡിപ്പസിന്റെ മകളാണ് ആന്റിഗണി. അതേസമയം അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹോദരിയും. അവളുടെ അച്ഛനാണ് ഈഡിപ്പസ്;

....ചിന്താകുഴപ്പമാണ് മലയാള സാഹിത്യത്തിലാകെ. മൂലകൃതിയും പകർപ്പും, പകർപ്പും മൂലകൃതിയും വേർതിരിച്ചറിയാൻമലയാ. അച്ഛൻ സഹോദരനാവുന്ന സ്ഥിതി. മകൾ സഹോദരിയാവുന്ന സ്ഥിതി. ഈ ശാരൻ തന്നെ രക്ഷിക്കട്ടെ നമ്മളെ.

എന്നാൽ സഹോദരനും. ആന്റിഗണി വിവാഹം കഴിക്കാതെ ആത്മഹത്യ ചെയ്തു. വിവാഹം കഴിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ അവളുടെ ഭർത്താവ് ഈ ഡിപ്പിസിന്റെ മരുമകനും സുഹൃത്തും ആകുമായിരുന്നു. അയാളുടെ ശശുരനും സുഹൃത്തുമാകുമായിരുന്നു ഈ ഡിപ്പിസ്. ഇതൊക്കെ മനസ്സിൽ വച്ചുകൊണ്ടായിരിക്കണം രജനീഷ് ഒരു കഥ പറഞ്ഞത്. “രണ്ടുപേർ ഒരു മദ്യശാലയിൽവെച്ച് അന്യോന്യം പരിചയപ്പെട്ടു. ഒരുത്തൻ മറ്റൊരാളിനോടു ചോദിച്ചു: ‘കുടുംബത്തെ സ്നേഹിച്ച് കാര്യങ്ങൾ വല്ലതുമുണ്ടോ?’ അയാൾ മറുപടി നൽകി. ‘ഞാൻ പറയുന്നതു കേൾക്കൂ. കുറച്ചു വർഷം മുമ്പ് ഞാനൊരു വിധവയെക്കണ്ടു. അവളെ വിവാഹം കഴിച്ചു. അവൾക്കു വിവാഹപ്രായമെത്തിയ മകളുണ്ടായിരുന്നു. ആ മകളെ എന്റെ അച്ഛൻ വിവാഹം ചെയ്തു. അപ്പോൾ എന്റെ പത്നിസുത (step-daughter) എന്റെ ചിററമ്മയായി (step-mother). എന്റെ അച്ഛൻ അങ്ങനെ എന്റെ ഇമ്മാതാവായി (step-son). എന്റെ ഭാര്യയാകട്ടെ അവളുടെ അമ്മാവന്റെ (father-in-law) അമ്മയായി മാറി (mother-in-law). പിന്നീട് എന്റെ പത്നിസുതയ്ക്ക് — എന്റെ ചിററമ്മയ്ക്ക് — ഒരു മകനുണ്ടായി. ആ കുട്ടി എന്റെ അച്ഛന്റെ മകനായതുകൊണ്ട് വൈമാത്രനായി (അർദ്ധ സഹോദരൻ — half brother)...” രജനീഷ് പിന്നെയും ഈ ബന്ധങ്ങളുടെ പട്ടിക നീട്ടുന്നുണ്ട്. ഇപ്പോൾത്തന്നെ ചിന്താക്കുഴപ്പമായപ്പോൾ അതുകൊണ്ടു ഇത്രത്തോളം മതി. ഈ ചിന്താക്കുഴപ്പമാണ് മലയാള സാഹിത്യത്തിലാകെ. മൂലകൃതിയും പകർപ്പും, പകർപ്പും മൂലകൃതിയും വേർതിരിച്ചറിയാൻ മലോ. അച്ഛൻ സഹോദരനാവുന്ന സ്ഥിതി. മകൾ സഹോദരിയാവുന്ന സ്ഥിതി. ഈശ്വരൻ തന്നെ രക്ഷിക്കട്ടെ നമ്മളെ.

അക്കിത്തം

ഔപചാരികമായി മഹാകവി എന്നു വിശേഷിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന അക്കിത്തത്തിന്റെ ‘പുതിയ ലോകം’ എന്ന കാവ്യം മാതൃഭൂമി ആഴ്ചപ്പതിപ്പിൽ വായിച്ച ഞാൻ ഓർമ്മിച്ചു പോയത് ഐൻസ്റ്റൈന്റെ ചില വാക്യങ്ങളാണ്. ഓർമ്മയിൽ നിന്നെഴുതുന്ന ഈ വാക്യങ്ങൾക്ക് ആശയത്തെ സ്നേഹിച്ച് വിഭിന്നത ഉണ്ടാവുകയില്ലെന്നാണ് എന്റെ വിശ്വാസം. “ജീവിതവും യുക്തിയും ഒന്നാണെന്നായിരുന്നു എന്റെ ആദ്യകാലത്തെ വിചാരം. പക്ഷേ കാലമേറെച്ചെന്നപ്പോൾ ജീവിതവും യുക്തിയും ഒന്നല്ലെന്നും അതിൽ വൈരുദ്ധ്യങ്ങളാണുള്ളതെന്നും ഞാൻ മനസ്സിലാക്കി. ആ വൈരുദ്ധ്യങ്ങൾ പിരിമുറുക്കമുണ്ടാക്കുന്നു. പിരിമുറുക്കം ജീവിതത്തെ ചൈതന്യധനമാക്കുന്നു. ജീവിതം യുക്തിപരമല്ല. അത് ഒരു മിസ്റ്ററി മാത്രം.” ഇതുകൊണ്ടാണ് ജീവിതം ആവിഷ്കരിക്കുന്ന കവിത മിസ്റ്ററിയാകുമ്പോൾ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത്. വഡ്സ്വർത്തിന്റെ The Solitary Reaper, ടാഗോറിന്റെ ‘ഷാജ്ഹാൻ’ വളളത്തോളിന്റെ ‘ഒരു തോണിയാത്ര’ ഇവ വായിക്കുമ്പോൾ

കിനാവിന്റെ പ്രതീതിയുണ്ടാകുന്നു. ഈ പ്രതീതി മിസ്റ്ററിയിലേക്കു നമ്മെ നയിക്കുന്നു. അക്കിത്തത്തിന്റെ ഇപ്പോഴത്തെ കാവ്യങ്ങൾ ജീവിതത്തിന്റെ നിഗൂഢം ത്വന്മങ്ങളിലേക്കു നമ്മളെ കൊണ്ടുചെല്ലുന്നില്ല. അവ വെറും വൃത്താത വിവരണങ്ങളായി അധഃപതിക്കുന്നു. വൈറ്റ് ഹൗസിലിരിക്കുന്ന റീഗൻ

സന്ദർശിച്ചു കൈകൊടുത്തു ഗോർബച്ചേവ്” ഇന്നലെപ്പത്രം ചൊല്ലി. “ക്രെംലിനിലിരിക്കുന്ന ഗോർബച്ചേവുമായ് വീണ്ടും സല്ലപിക്കുന്നു റീഗൻ” ഇന്നത്തെപ്പത്രം

ചൊൽവു മഞ്ഞുരുക്ടിക്കാലാവസ്ഥയിൽ നൈരാശ്യത്തിൽ നെഞ്ഞുരുക്ടുമാറാളും നെരിപ്പോടുകൾക്കു ഇളി

കട്ടിരോമത്തിൻ കുർച്ചാസങ്ങളിലിറുകിയ കണ്ഠാകൗപീനക്കീഴിൽപ്പിടഞ്ഞു ഹൃദയങ്ങൾ! ഈ വരികളിൽ—ഇതുപോലെയുള്ള മറ്റു വരികളിൽ—ലയമില്ല, വിഷ്ണിമില്ല, ഭാവമില്ല, ആശയത്തിന്റെ ചാരുതപോലുമില്ല. അടുത്ത കാലത്ത് ദേവികാരാണിയുടെ പടം കണ്ടു ഞാൻ. എന്റെ കുട്ടിക്കാലത്ത് അവരെ ചലച്ചിത്രങ്ങളിൽ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. എന്തൊരു സൗന്ദര്യമായിരുന്നു അന്ന്. ഇന്നാണെങ്കിൽ അവർ വ്യർഥ. വാർദ്ധക്യത്തോടു ചേർന്ന വൈരുദ്ധ്യവും. അക്കിത്തത്തിന്റെ കവിത ഒരു കാലത്ത് പെൺകുട്ടിയായ ദേവികാരാണിയായിരുന്നു. ഇന്ന് അവൾ വൈരുദ്ധ്യത്തിന്റെ മുർത്തിമർദ്ദാവസ്ഥ. സൊറാസ്റ്റോവ് റോറിക്കിന്റെ (റഷ്യനുച്ചാരണം വിഭിന്നം) ദൃഷ്ടിയിൽ ദേവികാരാണി ഇന്നും സുന്ദരിയായിരിക്കാം. അക്കിത്തം തന്റെ ഇന്നത്തെ കവിതയെ സുന്ദരിയായി കാണുമ്പോലെ.

★ ★ ★

“കാലം രേഖയല്ല. അത് ഒരു മാനം മാത്രം. ശൂന്യാകാശത്തിന്റെ മാനങ്ങൾ പോലെ. നിങ്ങൾക്കു ശൂന്യാകാശത്തെ വളയ്ക്കാമെങ്കിൽ കാലത്തെയും ‘വളയ്ക്കാം. വേണ്ടതിന്തിയിൽ അറിവുണ്ടായാൽ, പ്രകാശത്തേക്കാൾ വേഗത്തിൽ സഞ്ചരിക്കാമെങ്കിൽ നിങ്ങൾക്കു കാലത്തിലൂടെ പറകോട്ടുപോകാം. ഒരേസമയം രണ്ടു സ്ഥലങ്ങളിൽ വർത്തിക്കുകയും ചെയ്യാം.” A haunting work of art എന്ന റൈററോ വാരിക വാഴ്ത്തിയ Cat’s Eye (Margaret Atwood എഴുതിയത്) എന്ന നോവലിലുള്ളതാണിത്. പക്ഷേ കലാസൃഷ്ടി കാലത്തിനതീതമാണ്. സുന്ദരമായ കലാശില്പം ഭൂതകാലത്തിൽ ആവിർഭവിച്ചത് ഈ വർത്തമാനകാലത്തിലും സുന്ദരം. അക്കിത്തത്തിന്റെ സമകാലിക വൈരുദ്ധ്യങ്ങളുടെ അടുത്ത് അവ സുന്ദരങ്ങളായിത്തന്നെ വർത്തിക്കുന്നു.

പുതിയ നോവൽ

മാർഗററ് അററ്വുഡിന്റെ പുതിയ നോവൽ (ഫെബ്രുവരി 1989). തെക്കുകിഴക്കൻ കാനഡയിലെ റുറാൻററോ പട്ടണ

ത്തിൽ വൻകുവർ നഗരത്തിൽ നിന്നെത്തിയ ഇലേൻ (Elaine) ഭൂതകാലസ്മൃതികളിലേക്കു വീഴുന്നു. പ്രശസ്തിയാർജ്ജിച്ച കലാകാരിയാണ് അവൾ ഇന്ന്. അവളുടെ സ്മരണകളിൽ പ്രാധാന്യത്തോടെ നില്ക്കുന്നത് കോർഡിലിയയാണ്. അവൾ ഇലേനെ എപ്പോഴും പിന്ധിപ്പിക്കും. ശാരീരികമായ പിഡനമല്ല, മാനസികമായത്. ഇലേന്റെ അച്ഛൻ അവരെ കണ്ടിട്ടുപോയതേയുള്ളൂ. ഉടനെ കോർഡിലിയ അവളുടെ അടുത്തേക്ക് ഓടിയെത്തി ചോദിച്ചു: “How could you? How could you be so impolite? You did not even answer him. You know what this means, don’t you? I am afraid you will have to be punished...” (Page 124. Bantam Books) ഇലേനെ പിന്ധിപ്പിച്ചത് കോർഡിലിയ മാത്രമല്ല, വേറെ പലരുമുണ്ട്. അവരിൽ ഒരാൾ

മാർഗററ് അററ്വുഡ്

അവളുടെ ഭർത്താവായതുന്ന ജോൻ രാണ. താൻ വേഴ്ച നേടിയ സ്ത്രീകളെക്കുറിച്ച് അവളോടു പറയാൻ അയാൾക്കൊരു വൈഷമ്യവുമില്ല. (Page 326) ഇലേനും ഭർത്താവും സംഘട്ടനത്തിലായി. അവയെ സ്നേഹിച്ച് സ്മരണകൾക്കു പുറമെ അവൾക്ക് അച്ഛനമ്മമാരെക്കുറിച്ചും സഹോദരനെക്കുറിച്ചും ഓർമ്മകളുണ്ട്. പൈകാരികത്വം നിറഞ്ഞ സ്മരണകൾ. അവയിലൂടെ കടന്നുപോകുന്ന ഇലേൻ എല്ലാവർക്കും മാപ്പു കൊടുക്കാനും സ്വയം സമാധാനം കണ്ടെത്താനും സാധിക്കുന്നു. അവൾക്കുണ്ടാകുന്ന ശാന്തത ജീവിതവൈഷമ്യങ്ങളിൽപ്പെട്ട് ഉഴലുന്ന നമ്മുടെയു ധാരാളമായി ഭവിക്കുന്നു. ഒടുവിൽ അവൾ ആ പട്ടണം വിട്ടുപോകുന്നു. ഉത്തരവാർത്താങ്ങൾ ഒഴിഞ്ഞു. കടപ്പാടുകളും വിദേഷങ്ങളും പരാതികളും ഇല്ല. പൂർണ്ണമായ രാത്രി. സുവൃക്തമാണത്. ചന്ദ്രനില്ല. നക്ഷത്രങ്ങളാണ് എങ്ങും. ശബ്ദങ്ങളുണ്ടോ? ഉണ്ടെങ്കിൽ അവ പ്രതിധനികൾ മാത്രം. പഴയ പ്രകാശം മാത്രമുണ്ട്. അതുമതി. ആ വെളിച്ചം കൊണ്ടു കാണേണ്ടതു കാണാൻ കഴിയും.

സെക്സിനോടു ബന്ധപ്പെട്ട് കാൽക്കുൾ വർണ്ണിക്കാൻ നോവലിസ്റ്റിന് സവിശേഷ

മായ സാമർത്ഥ്യമാണ്.

Now that I've changed back from pants to skirts I have to remember the moves. You can't sit with your legs spread apart, or jump too high or hang upside-down, without ridicule. I've had to relearn the importance of underwear, which has a liturgy of its own:

I see England, I see France
I can see your underpants

(Page 81)

ഏതു വിഷയം കൈകാര്യം ചെയ്താലും, ഏതു വികാരം പ്രകാശിപ്പിച്ചാലും അതിൽ നവീനത വരുത്താൻ മാർഗ്ഗരറ്റ് അറൻഡ്വിന്റു കഴിയും.

✱ ✱ ✱

“സാഹിത്യവാരഫലക്കാരനെക്കൊണ്ട് എഴുത്തുകാർക്കു പൊതുതുമ്പിയിരിക്കുന്നു. ഒന്നുകിൽ കഥ മോശമാണെന്നു പറയും. അല്ലെങ്കിൽ ഇംഗ്ലീഷിൽ നിന്നു മോഷ്ടിച്ചതാണെന്നു പറയും. അയാൾ ചാകുന്നതുവരെ കാത്തിരിക്കാനേ മാർഗ്ഗമുള്ളൂ.” എനിക്കു കിട്ടിയ ദീർഘമായ കത്തിലെ നാലു വാക്യങ്ങളാണിവ. ശരിയാണ്. മുൻപ് ഒരുത്തന്റെ രണ്ടു കണ്ണും കലങ്ങിയിരിക്കുന്നതുകണ്ട് അയാളുടെ സ്നേഹിതൻ ചോദിച്ചു: “എന്തു പററി നിങ്ങൾക്ക്?” അയാളുടെ മറുപടി: “ഞാൻ ഒരു ജീറീങ്ങിലെ മേശാതാവായിരുന്നു. സമ്മേളനം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ എല്ലാവരും എഴുന്നേറ്റു കൂട്ടത്തിൽ എന്റെ മുൻപിലിരുന്ന ഒരു തടിപ്പു സ്ത്രീയും എഴുന്നേറ്റു. അവരുടെ ചന്തിക്കിടയിൽ സാരി കയറിയിരിക്കുന്നതുകണ്ട് ഞാൻ അതെടുത്തു കൊടുത്തു അവിടെനിന്ന്. ആ സ്ത്രീ തിരിഞ്ഞുനോക്കി ഒരയടി എന്റെ കണ്ണിൽ.” സ്നേഹിതൻ അതുകേട്ടു പിന്നെയും ചോദിച്ചു: “അപ്പോൾ മററക്കണ്ണു കലങ്ങിയിരിക്കുന്നതോ?” മറുപടി ഇങ്ങനെ: “അവൾക്ക് അത് ഇഷ്ടപ്പെട്ടില്ല എന്നു കണ്ടപ്പോൾ ഞാൻ സാരി ആ വിടവിൽ വീണ്ടും തിരുകിവച്ചു.”

ഇക്കഥപോലെയാണ് സാഹിത്യവാരഫലക്കാരന്റെ സ്ഥിതി. പക്ഷേ ചന്തിക്കിടയിൽ സാരി കയറാതെ പോകുന്ന സുന്ദരികളെ കണ്ട് അയാൾ ബഹുമാനത്തോടെ വഴിമറിക്കൊടുക്കാറുമുണ്ട് എന്ന വസ്തുത എഴുത്തയച്ച ആൾ മറന്നുപോയി.

പൂമൊട്ട്

വണ്ട് പി.എ. വാരിയർ, ഒ.എൻ.വി. കുറുപ്പിന്റെ ഒരു കാവ്യസമാഹാര ഗ്രന്ഥം വിമർശിച്ചപ്പോൾ അതിലെ ഒരു കാവ്യത്തെക്കുറിച്ച് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞതായി എനിക്കൊർമ്മയുണ്ട്. ഞാനങ്ങു വാടിക്കൊള്ളട്ടോ എന്നു ചോദിക്കുന്ന ഒരു പൂവാണു് ഈ കവിത. കവിത നല്ലതോ മോശപ്പെട്ടതോ എന്ന കാര്യമിരിക്കട്ടെ. പി.എ. വാരിയരുടെ ആ പ്രശ്നം എനിക്കിഷ്ടപ്പെട്ടു. മാതൃഭൂമി ആഴ്ചപ്പതിപ്പിൽ ‘അമ്മാമൻ പോവുകയും ചെയ്തു’ എന്ന കഥ വായിച്ചപ്പോൾ (മുണ്ടുർ കൃഷ്ണൻകുട്ടിയുടെത്) അദ്ദേഹത്തെപ്പോലെ

എനിക്കും അങ്ങനെ ചോദിക്കാൻ തോന്നിപ്പോകുന്നു. വർഷങ്ങൾക്കു മുൻപ് നാടുവിട്ട് ഇംഗ്ലണ്ടിൽ പോയ ആൾ തിരിച്ചുവരുന്നു. ആരും തന്നെ അറിയുന്നില്ലെന്നു കണ്ട് അയാൾ സ്വയം പരിചയപ്പെടുത്തൽ നടത്തി. ബന്ധുക്കൾക്കൊക്കെ ആഹ്ളാദം. അമ്മാവൻ ഇംഗ്ലണ്ടിലെ ഒരു മദാമ്മയെ വിവാഹം കഴിച്ചു. അവരെക്കൂടി നാട്ടിലേക്കു വരുത്തണമെന്നു ബന്ധുക്കൾ പറഞ്ഞതനുസരിച്ച് അമ്മാവൻ അവർക്കു കത്തഴുതികാത്തിരുന്നു. മറുപടിപോലും കിട്ടിയില്ല. അമ്മാവൻ വന്നതു പോലെ തിരിച്ചുപോയി. എങ്ങോട്ടു പോയിയെന്ന് ആർക്കും അറിഞ്ഞുകൂടാതാനും. കഥ മോശമാണോ? അല്ല. നല്ലതാണോ? അതുമല്ല.

കലാസൃഷ്ടി കാലത്തിനതീതമാണ്. സുന്ദരമായ കലാശില്പം ഭൂതകാലത്തിൽ ആവിർഭവിച്ചത് ഈ വർത്തമാനകാലത്തിലും സൃഷ്ടിക്കും.

പിന്നെ, അവിടെയാണ് വാരിയരുടെ ചോദ്യത്തിനു സാഹസ്യം. ഒന്നുകൂടി ആലോചിച്ചാൽ ഞാനങ്ങു വാടട്ടോ എന്നു ചോദിക്കുന്ന പൂവല്ല ഇത്, വിരിയാൻ കൂട്ടാക്കാത്ത പൂമൊട്ടാണ് എന്നു പറയേണ്ടതായിവരും.

ചോദ്യം, ഉത്തരം

“പരിചരിക്കാമുതടെ സഭാവ സവിശേഷത എന്ത്?”

“അരിയിടിക്കുകയോ അരയ്ക്കുകയോ ചെയ്യുമ്പോൾ വീട്ടുകാർ വർത്തമാനം പറഞ്ഞാൽ ആ പ്രവൃത്തി തൽക്കാലത്തേക്കു നിറുത്തി അനങ്ങാതെ നില്ക്കും.”

“ഒരു പ്രസ്ഥാനമത്സരത്തിനു വിഷയം പറഞ്ഞുതരൂമോ?”

“കോർപറയ്ക്കുന്നും കൊതുകുവളർത്തലും അല്ലെങ്കിൽ പാണ്ടിക്കാരന്മാരുടെ ചായക്കടകളിലെ പലഹാരങ്ങളും വയറിനെ ക്ഷീണിപ്പിക്കും.”

“മരിക്കാനാവുന്നവർ വിദ്യുച്ഛക്തി കൊണ്ടു തങ്ങളുടെ മൃതദേഹങ്ങൾ ദഹിപ്പിക്കണമെന്നു നിർദ്ദേശിക്കുന്നത് എന്തു കൊണ്ട്?”

“ഭാര്യ അസ്ഥി, കലശത്തിലാക്കിവച്ച് ദിവസവും അതിന്റെ മുൻപിൽ വന്നു തൊഴുമല്ലോ എന്നു പേടിച്ച്.”

“തയ്യൽക്കാരന്മാർ ഷർട്ടോ ബ്ലൗസോ തയ്യതുന്നതോ?”

“ഒന്നുകിൽ വലുതായിരിക്കും. അല്ലെങ്കിൽ ധരിക്കാൻ വയ്യാത്ത വിധത്തിൽ ചെറുതായിരിക്കും.”

‘വ്യർത്ഥഭാഷണം?’

സീററുകളിൽ ഇരിക്കാൻപോലും ആളുകളില്ലാത്ത ബസ്സിൽ ഒരുത്തൻ കയറിയാൽ ‘നിങ്ങളിൽക്കൊന്ന്’ എന്ന് കൺഡക്ടർ പറയുന്നത്. പക്ഷേ എന്നോട് ഒരു കൺഡക്ടറും അങ്ങനെ പറഞ്ഞിട്ടില്ല. അവരിൽ പലരും എന്റെ ശിഷ്യന്മാരാണ്. ഗുരുവിന്റെ മര്യാദകേട് അവർ ക്ഷമിക്കും. പിന്നെ, ഞാൻ ബസ്സിൽ കയറാറുമില്ല. ഓട്ടോറിക്ഷയ്ക്കു ദിവസം 25 രൂപ ചെലവാക്കുന്ന ആളാണ് ഞാൻ.

“നിങ്ങളുടെ ആരാധ്യപുരുഷൻ ചങ്ങമ്പുഴയുടെ പ്രത്യേകത എന്ത്?”

“ചങ്ങമ്പുഴ എന്റെ ആരാധ്യപുരുഷനല്ല. ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയെ മാത്രമേ അംഗീകരിക്കുന്നുള്ളൂ. മൂക്കു കണ്ണടയുടെ മുകളിൽക്കൂടി ചങ്ങമ്പുഴ മററുള്ളവരെ നോക്കും. അതാണ് സവിശേഷത.”

“അവിവാഹിതയായ മകൾ എനിക്കു കല്യാണം കഴിക്കണം’ എന്ന് അച്ഛനമ്മമാരോടു പറയുമോ?”

“പറയുകയില്ല. എനിക്കു തലവേദന’ എന്നുപറഞ്ഞ് എപ്പോഴും കിടക്കും. എനിക്കു തലവേദന’ എന്നു പെൺകുട്ടി പറഞ്ഞാൽ ‘എന്നെ ആരുടെയെങ്കിലും കൂടെ അയയ്ക്കണം’ എന്നാണ് അർത്ഥം.”

ആടിനെ കൊല്ലാം

ഒരു കുരങ്ങിനെച്ചൊല്ലി കേരളത്തിലും ദില്ലിയിലുമുണ്ടായ ബഹളത്തെക്കുറിച്ച് പരിഹാസപരമായതോടെ എഴുതിയിട്ട് കലാകൗമുദിയിലെ രാഷ്ട്രീയ ലേഖകൻ ചോദിക്കുന്നു: “മററച്ഛരിറി എന്തൊരു പദം പകരത എന്ന അർത്ഥത്തിൽ നാം പലപ്പോഴും ഉപയോഗിക്കാറുണ്ട്. ആ അവസ്ഥയിൽ എന്ത് എന്തും നാം?” ഈ ചോദ്യം വിവേകമുള്ളവരെയാക്കെ ചിന്തിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. കുരങ്ങിനെ കൊല്ലണമെന്ന് എനിക്കും പക്ഷമില്ല. പക്ഷേ നമ്മൾ ഒരു ജീവിയെയും കൊല്ലാതെയോണോ ജീവിക്കുന്നത് സന്ധ്യഭുക്കായ സാധുമൃഗമല്ലേ ആട്? ഏതെയത്ര ആടുകളെയാണ് ഈ തിരുവനന്തപുരം പട്ടണത്തിൽത്തന്നെ കഴുത്തുരുത്തു കൊല്ലുന്നത്? അവയുടെ മാംസം മട്ടൺകറിയായും, ഫ്രൈയായും, കടലറായും, മട്ടൺ ഫ്രൈഡ് റൈസായും മേശമേൽ അവതരിക്കുമ്പോൾ ലാലാളുലം ഊററില്ലേ? എത്ര കോഴികളെയാണ് ഇവിടെ കഴുത്തുതെരിച്ചു കൊല്ലുക? മനുഷ്യനു മട്ട നല്കി അവന്റെ ആരോഗ്യം നിലനിറുത്തുന്ന കോഴിയെ കൊല്ലുമ്പോൾ ഒരു പ്രതിഷേധവുമില്ല. പഞ്ചാബിൽ ഇതിനകം മരിച്ച നിരപരാധരുടെ സംഖ്യ ഏതെയെന്ന് അറിവില്ല. ഇതെഴുതുമ്പോഴും അവിടെ അപരാധം ചെയ്യാത്തവർ വെടിയേറു മരിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അവരെസ്സംബന്ധിച്ച്, ആടിനെയും കോഴിയെയും സംബന്ധിച്ച് ഉണ്ടാകാത്ത പരിഭവനം കുരങ്ങിന്റെ കാര്യത്തിൽ എങ്ങനെ ഉണ്ടായി? ഈ ചോദ്യത്തി

നുള്ള ഉത്തരമാണ് രാഷ്ട്രീയ ലേഖകന്റെ ചോദ്യത്തിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നത്.

ഞാൻ എറണാകുളത്തു ജോലിയിലിരുന്നപ്പോൾ ലുസിയ ഹോട്ടലിലാണ് താമസിച്ചത്. വൈകുന്നേരമാകുമ്പോൾ ചിലർ എണക്കൊണാൻ വരും. 'സർ ഒരു സ്മാൾ. സ്മാളെത്തും. അതു ചെന്നുകഴിഞ്ഞാൽ 'കിക്ക് കിട്ടില്ല. ഒരു ലാർജ്ജ് വേണം' എന്നാകും. ലാർജ്ജും ലാർജിന്മേൽ ലാർജ്ജും. ഒരാഴ്ച കണക്കു തീർക്കുമ്പോൾ എന്റെ കൈയിൽ കൊടുക്കാൻ പണം കാണില്ല. കടംപറഞ്ഞിട്ടു പലപ്പോഴും തിരുവനന്തപുരത്തേക്കു പോകേണ്ട ദൗർഭാഗ്യം എനിക്കുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. സഹാനുഭൂതി ഒരുവുവരെ നന്ന്. അത് അന്യന്റെ ചെലവിൽ വർദ്ധിപ്പിച്ചു ഉന്മത്തരാകുന്ന ഏർപ്പാട് നല്ലതല്ല.

കനകശ്രീ

അനുഭവിച്ചിട്ടുള്ളവർക്ക് അറിയാം. ജീവിതത്തിലെ അനിർവ്വാച്യമായ ആഹ്ളാദങ്ങളിലൊന്ന് അച്ഛൻ മകനോടൊരുമിച്ച് രാത്രിയിൽ വിജ്ഞപ്രദശേതെ പാതയിലൂടെ നടക്കുക എന്നതാണ്. എന്റെ മകൻ മരിക്കുന്നതിന്റെ തലേദിവസം എന്നെ കാണാൻ വന്നു. രാത്രി പതിനൊന്നുമണിക്ക് അവൻ തിരിച്ചുപോകാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ 'റോഡാകെ കുഴിച്ചിട്ടിരിക്കുന്നു. ഞാൻ കൂടെ വന്നു വഴി കാണിച്ചതരാം' എന്നു പറഞ്ഞ് ടോർച്ചുമെടുത്ത് ഞാൻ അവന്റെ കൂടെ പോയി. ഞങ്ങൾ വെളിച്ചമുള്ള റോഡിൽ എത്തുന്നതുവരെ ഒരു വാക്കുപോലും പറഞ്ഞില്ല. എങ്കിലും എന്റെ ഹൃദയം ആഹ്ളാദത്തിൽ മുങ്ങിയിരുന്നു. ആദ്യം കണ്ട ഓട്ടോറിക്ട്സിൽ മകനെ കയറി അയച്ചിട്ട് ഞാൻ റോഡിൽ ഒറയ്ക്കക്കണ്ടെന്നു വളരെനേരം. ആ ആഹ്ളാദം വരാതിരിക്കുന്ന വിഷാദത്തിന്റെ മുന്നോടിയാണെന്ന് ഞാൻ അറിഞ്ഞതേയില്ല.

മകനു പകരം മകളാണെങ്കിലോ? ആ അനുഭവം എനിക്കുണ്ടായിട്ടില്ല. എങ്കിലും അതിനു തുല്യമായ ഒരനുഭവം സംഭൂതമായി. ഒരുദിവസം രാത്രി പത്തുമണിയോട് അടുപ്പിച്ച് തിരുവിതാംകൂറിൽ സുകുമാരൻനായരുടെ മകൾ കനകശ്രീ സന്തം കുഞ്ഞിനുവേണ്ടി ചോദ്യക്കടലാസ്സു വാങ്ങാൻ എന്റെ വീട്ടിൽ വന്നു. എന്റെ മകൾ അവളുടെ കുഞ്ഞിന്റെ ചോദ്യക്കടലാസ്സു കൊടുത്തു. അതു വാങ്ങിക്കൊണ്ട് ആ പെൺകുട്ടി പോകാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ ഞാൻ പറഞ്ഞു: 'റോഡിൽ ഇപ്പോൾ വിളക്കുകൾ ഇല്ല. കുട്ടിയുടെ വീട് അടുത്താണെങ്കിലും ഈ ഇരുട്ടത്തു തനിച്ചുപോകുന്നത് ശരിയല്ല. ഞാൻ ടോർച്ചുമായി വരാം.' കനകശ്രീ വേണ്ടെന്നു പറഞ്ഞിട്ടും ഞാൻ കൂടെപ്പോയി. ഒരക്ഷരംപോലും ഞങ്ങൾ ഉരിയാടിയില്ല. മകനോടൊരുമിച്ചു നടന്നപ്പോൾ എനിക്കുണ്ടായ വാത്സല്യത്തിന്റെ അനുഭൂതിയിൽ എന്റെ ഹൃദയം അപ്പോഴും ആമുഖ്ജനം ചെയ്തു. വീട് അതൃപ്തം അടുത്തില്ലെങ്കിലും കനകശ്രീ പറഞ്ഞു: "സാർ ഇനി ഞാൻ തനിച്ചു പോയ്ക്കൊള്ളാം." ഞാൻ അവിടെത്തന്നെ നിന്നു. ആ പെൺകുട്ടി

കനകശ്രീ

സന്തം വീട്ടിൽ കയറിപ്പോയി എന്നതു കണ്ടതിനുശേഷം ഞാൻ തിരിച്ചുപോന്നു. പിന്നെ കനകശ്രീയെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. ശാലിനയായ ആ കുട്ടിയെ മരണം കവർന്നിട്ട് ഒരു വർഷം കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. "ഇനി ഞാൻ തനിച്ചുപോയ്ക്കൊള്ളാം" എന്ന വാക്കുകൾ എന്റെ കാതുകളിൽ അനുരണനം ചെയ്തു കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

കനകശ്രീ പ്രതിഭാശാലിനിയാണെന്നു വെന്ന് അവരുടെ തിരോധനത്തിനു ശേഷമേ തിരുവിതാംകൂറിലും അറിഞ്ഞുള്ളൂ. കൂങ്കാലം വാരികയിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ അവരുടെ ചില കാവ്യങ്ങളിൽ ഒന്ന് ഞാൻ താഴെ എഴുതിച്ചേർക്കട്ടെ.

രാത്രി

ചെറുമൺതരിപോലും നിൻ കരാംഗുലിപെട്ടം—
ലരുണഭഗവാണേ, പൊന്നുപോൽ മിന്നുന്നപ്പോൾ
പൂർക്കൊടിത്തുവിൽ തുണ്ടും മഞ്ഞുതുള്ളിയിൽ നിന്റെ
പൊൽക്കരസ്പർശമൊഴലേഴുന്നിറങ്ങുനും.
ഒഴിയുമാകാശവും നീ മന്ദദഹസിക്കുമ്പോൾ
പൂർണ്ണമോതിസ്സിൽ മുങ്ങി വിണ്ണിനെ
തോൽപ്പിക്കുന്നു.
എന്തു സുന്ദരിയാണു സന്ധ്യേ നീ, നിൻ പൂങ്കവിൾ
സിന്ദൂരം പടഞ്ഞരേക്കടലിൽ പതിക്കു—
വോൾ
സർഗ്ഗലോകത്തെ സർണ്ണഗോപുരപ്രാകാരം—
രണ്ടുപ്സരസ്സുകൾ നീന്തിത്തുടിക്കും
സരസ്സുകൾ
സർവ്വവൃമാഴിക്കുള്ളിൽ നിഴലിച്ചു കാണുന്നു—
ഒരുവീട്ക്കുനിന്നൊക്കുമൊരുമുണ്ടു പ്രിയപുത്രി.
സന്ധ്യേ, സൂര്യനും നീയും സംഗമിച്ചു—
ഒരാകുന്ന
സന്തതി 'രാത്രി'യെന്തെ കറുത്തുപോകാൻ
ബന്ധം?

ജന്മനാ കവിയായ ആളിനു മാത്രമേ ഇങ്ങനെയൊരു കാവ്യം രചിക്കാനാവൂ എന്നു ഞാൻ പ്രിയപ്പെട്ട വായനക്കാരോട് പറയേണ്ടതുണ്ടോ? കനകശ്രീ ജീവിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ കേരളത്തിലെ പ്രമുഖരായ കവികളിൽ സ്ഥാനം നേടുമായിരുന്നു. പക്ഷേ എല്ലാവരുടെയും ഹൃദയത്തെ തമസ്സിൽ ആഴ്ത്തിക്കൊണ്ട് ആ

പ്രതിഭാശാലിനി മരഞ്ഞുപോയി. ജീവിതം തിരുവിതാംകൂർ ഇന്നൊരു വേദനയാണ്. നമുക്കും അങ്ങനെ തന്നെ.

☆ ☆ ☆

"ഒന്തെ"ൽ കുറഞ്ഞുവരികയായിരുന്നു.

പക്ഷേ വേദന കൂടി... അവന്റെ കിടപ്പുമുറിയെസ്സുംബന്ധിച്ച ചിലതൊക്കെ ചെയ്യാനുണ്ടായിരുന്നു. അടഞ്ഞുകിടക്കുന്ന വാതിൽ തുറന്നു കിടക്കുന്നതിനോടൊപ്പം വേദനാജനകം. ഒരു നോട്ടബുക്ക് ഞാൻ കണ്ടു. ഒരുമാസം മുൻപുള്ള തീയതിയോടെ ഒരു രചന അതിൽ—'എന്റെ ജീവിതത്തിലെ ഏറ്റവും നല്ല ഒഴിവുദിവസം.' തിരിച്ചുപോരുമ്പോൾ ഞാനത് ഡ്രായറിന്റെ പിറകിൽ വെച്ചു.

ഒരച്ഛന്റെ ദുഃഖമാണ് ഈ വാക്യങ്ങളിൽ. ഇവ എഴുതി അയച്ചത് ഇളയ മകൻ. അച്ഛന്റെ പേരു ക്രിസ്റ്റഫർ ലീച്ച്. എഴുതിയത് 1981-ൽ.

വീ.കെ.എൻ.

ജ്ഞാനപ്രകാശം അഭിലഷിച്ച ഒരു

സ്പ്രിംഗ്സ്കാൻ പ്രതിമയുണ്ടാക്കി അതിനെ സർണ്ണംകൊണ്ടു പൊതിഞ്ഞു. താൻ എവിടെയെല്ലാം പോയോ അവിടെയൊക്കെ അവൾ ആ പ്രതിമ കൂടെ കൊണ്ടുപോയി. കാലം കഴിഞ്ഞു. അവൾ ഒരു ദേവാലയത്തിൽ ചെന്നു താമസമായി. അവിടെ അനേകം ബുദ്ധപ്രതിമകൾ. തന്റെ പ്രതിമയുടെ മുൻപിൽ കത്തിച്ചുവയ്ക്കുന്ന സുഗന്ധ ദ്രവ്യത്തിന്റെ പുക മറ്റു പ്രതിമകളിൽ തട്ടാതിരിക്കാൻവേണ്ടി അവൾ ഒരു കൂഴലുണ്ടാക്കി അതിലൂടെ പുക കടത്തിവിട്ടു. ഇതിന്റെ ഫലമായി അവളുടെ പ്രതിമയുടെ മുകുളം കറുത്തുപോയി. ഇക്കഥയിൽ ആശയത്തിനാണ് പ്രാധാന്യം. ആ ആശയത്തെ മാനോഹരമാക്കുന്നത് ഇതിലെ സൂക്ഷ്മഹാസ്യമാണ്. അതു കഥയുടെ കരകളെ കവിഞ്ഞ് ഒഴുകുന്നില്ല. ഇലത്തിൽ വീണ നിലാവുപോലെ ശോഭിക്കുന്നതേയുള്ളൂ. വീ.കെ.എന്നിന്റെ ഹാസ്യം ഇതുപോലെയാണ്. 'ബാലസ്തർ' എന്നപേരിൽ അദ്ദേഹം മെഴുതിയ കഥയിൽ (ദേശാഭിമാനി വാരിക) വർഗ്ഗീയതയുടെ നേർക്കാണ് പരിഹാസം. ആ ആക്ഷേപത്തെ ഭാസുരമാക്കുന്നത് സൂക്ഷ്മതയാർന്ന ഹാസ്യവും

☆ ☆ ☆

മിഹാകവിയായ വള്ളത്തോൾ കവിയല്ലെന്നു പറയുന്ന ആളുകൾ കേരളത്തിൽ കൂടിക്കൂടിവരുന്നു. ഇതുപോലെ ഒന്നിനുശേഷം കവിയല്ലെന്നു പറയുന്നവരുടെ സംഖ്യയും കൂടുതലാണ്. അവർ, താഴെ എഴുതുന്ന വരികൾ ഒന്നുറക്കൊച്ചൊല്ലെ. എന്നിട്ട് ഹൃദയത്തിൽ കൈവെച്ചു പറയട്ടെ ഒന്നിനുശേഷം കവിയല്ലെന്ന്.

The woods decay, the woods decay and fall
The vapours weep their burthen to the ground
Man comes and tills the field and lies beneath
After many a summer dies the swan.